

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2022, sen. zn. 29 ICdo 8/2021, ECLI:CZ:NS:2022:29.ICDO.8.2021.1

Číslo: 40/2023

Právní věta:

Spor o to, zda věřitelem přihlášená pohledávka (její část) je pohledávkou podřízenou, se v insolvenčním řízení řeší jako incidenční spor o pořadí pohledávky.

Jestliže v průběhu závazkového vztahu založeného smlouvou o půjčce vznikla vedle pohledávky představované půjčenou částkou i další pohledávka představovaná kapitalizovaným úrokem, jenž se v souladu s ujednáním smluvních stran stal novou jistinou (novou půjčkou), pak pro účely posouzení, zda a v jakém rozsahu je zákonný úrok z prodlení s úhradou nové jistiny (nové půjčky) podřízenou pohledávkou ve smyslu ustanovení § 172 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona, je určující výše nové jistiny (nové půjčky) v době jejího vzniku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.07.2022

Spisová značka: 29 ICdo 8/2021

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Incidenční spory (odporové spory), Pohledávka

Předpisy: § 172 IZ
§ 489 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 9. 2020.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 21. 1. 2020, Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Zamítl žalobu, kterou se žalobce (BP I. L.) domáhal vůči žalovanému (Mgr. R. K., jako insolvenčnímu správci dlužníků L. P. a L. P.) určení, že pohledávky, které přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníků jsou u přihlášky pohledávky P5-2 v rozsahu částky 127.983 Kč a u přihlášky pohledávky P5-2.1 v rozsahu částky 128.951 Kč pohledávkami

nepodřízenými (bod I. výroku).

[2] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod II. výroku).

2. Insolvenční soud – vycházejí z ustanovení § 172 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

3. Jistina pohledávky z titulu smlouvy o půjčce uzavřené mezi žalobcem (jako věřitelem) a dlužníky dne 7. 11. 2007 činila v době vzniku pohledávky 150.000 Kč. Částka 134.020 Kč představuje zákonný úrok z prodlení z nesplacené jistiny půjčky (přihlášené do insolvenčního řízení částkou 149.622 Kč). Částka 128.951 Kč pak představuje zákonný úrok z prodlení z nesplacené části (další) jistiny půjčky vzniklé kapitalizací smluvního úroku (přihlášené do insolvenčního řízení částkou 143.963 Kč).

4. Části pohledávek (127.983 Kč a 128.951 Kč), které žalovaný popřel co do pořadí, jsou podřízenými pohledávkami. Účastníci si platně sjednali kapitalizaci v budoucnu vzniklých úroků z úvěru a dalšího příslušenství při prodlení dlužníků se splátkami. Dlužníci splátkový kalendář nedodrželi, takže žalobci vzniklo právo požadovat zaplacení celé nesplacené „původní“ jistiny včetně sjednaných úroků. Žalobce tento dluh vyčíslil řádně a ve správné výši; popřené pohledávky jsou přesto podřízené.

5. Ustanovení § 172 odst. 2 insolvenčního zákona je nutno vykládat tak, že „okamžikem vzniku pohledávky“ je „okamžik vzniku původního závazkového vztahu“. V době vzniku závazkového vztahu (7. 11. 2007) existovala jistina dluhu „pouze“ ve výši 150.000 Kč; skutečnost, že v průběhu času došlo (platně) ke vzniku „nové“ jistiny na základě smluvních ujednání v původní smlouvě o půjčce, nemá žádný vliv na aplikaci uvedeného ustanovení. Úmyslem zákonodárce bylo zamezit právě takovým jednáním, která výrazným způsobem zatěžují dlužníky splácením pohledávek mimo finanční prostředky, které skutečně obdrželi (s korekcí jednonásobku jistiny u souvisejících pohledávek). Tento úmysl zákonodárce nelze obcházet ujednáními o kapitalizaci v budoucnu splatných úroků v závislosti na platební morálce dlužníků. Žalobce proto nemůže jako nepodřízené pohledávky (nad jistinu) uplatnit vyšší částku než 150.000 Kč, čemuž odpovídal popěrný úkon žalovaného (ten nepopřel pohledávku P5-1.1 ve výši 134.020 Kč a částku 15.980 Kč, odečetl při popěrném úkonu z pohledávky P5-2).

6. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 9. 2020:

[1] Změnil rozsudek insolvenčního soudu tak, že určil, že předmětné pohledávky jsou u přihlášky pohledávky P5-2 v rozsahu částky 127.983 Kč a u přihlášky pohledávky P5-2.1 v rozsahu částky 128.951 Kč pohledávkami nepodřízenými (první výrok).

[2] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

7. Odvolací soud – vycházejí z ustanovení § 170 a § 172 insolvenčního zákona a dovolává se závěrů obsažených v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2016, sen. zn. [29 ICdo 88/2014](#) [jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 48/2018 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 48/2018“), který je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu] – dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům:

8. Ze skutkových zjištění plyne, že v důsledku prodlení dlužníků se půjčka poskytnutá ve výši 150.000 Kč stala v celém rozsahu splatnou. Před rozhodnutím o úpadku dlužníků (již 8. 2. 2008) se podle smlouvy o půjčce stala splatnou jak pohledávka ve výši 149.622 Kč, tak pohledávka ve výši 143.963 Kč (kapitalizovaný smluvní úrok). Za této situace pohledávky nelze považovat za podřízené

podle ustanovení § 172 odst. 2 insolvenčního zákona (jako úroky převyšující jistinu, v tomto případě 150.000 Kč), protože ke dni rozhodnutí o úpadku již žádné úroky neexistovaly (tvořily součást jistiny).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

9. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky:

„Čím je představována jistina přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku dle ustanovení § 172 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona, jestliže věřitel využil smluvního ujednání pro případ prodlení dlužníka s hrazením dohodnutých splátek půjčky o „zesplatnění“ celé dosud neuhrazené části půjčky i s dohodnutými smluvními úroky z půjčky za celou dobu, po kterou měla být půjčka splácena, a takto kapitalizovaný úrok se stal součástí nesplacené jistiny?“

10. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil v tom duchu, že rozsudek insolvenčního soudu se potvrzuje.

11. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel namítá, že ustanovení § 172 odst. 2 (věty druhé) insolvenčního zákona je nutno vyložit pro účely posouzení podřízenosti přihlášené (části) pohledávky tak, že „okamžikem vzniku pohledávky“ je „okamžik vzniku původního závazkového vztahu“ mezi věřitelem a dlužníkem. V dané věci v době vzniku závazkového vztahu (mezi žalobcem a dlužníkem) existovala jistina dluhu pouze ve výši částky poskytnuté dlužníku; skutečnost, že v průběhu doby vznikla „nová“ jistina na základě smluvních ujednání v původní smlouvě o půjčce, nemá (podle dovolatele) žádný vliv na aplikaci ustanovení § 172 odst. 2 insolvenčního zákona, když úmyslem zákonodárce bylo zamezit právě takovým jednáním, která výrazně zatěžují dlužníky splácením pohledávek mimo finanční prostředky, které skutečně obdrželi (s korekcí jednonásobku jistiny u souvisejících pohledávek). Tento úmysl zákonodárce nelze obcházet ujednáními o kapitalizaci v budoucnu splatných úroků v závislosti na platební morálce dlužníků.

12. Judikaturu k platnosti ujednání o kapitalizaci smluvních úroků nemá dovolatel za uplatnitelnou, poukazuje i na to, že [R 48/2018](#) bylo vydáno před 1. červnem 2019 a netýkalo se pořadí přihlášených pohledávek.

13. Žalobce ve vyjádření navrhuje dovolání zamítnout, maje napadené rozhodnutí za správné a dodává, že smluvní závazkový vztah může obsahovat více jistin, které mohou vznikat různými způsoby a v různých dobách.

III.

Přípustnost dovolání

14. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

15. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky

jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV. Důvodnost dovolání

16. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

17. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

18. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. Pro právní posouzení věci jsou rozhodná následující skutková zjištění (z nichž vyšly oba soudy):

19. Právní předchůdce žalobce (1. faktorská s. r. o. jako věřitel) uzavřel s oběma dlužníky dne 7. 11. 2007 smlouvu o půjčce, na jejímž základě poskytl dlužníkům půjčku ve výši 150.000 Kč (jež měla být zcela splacena 7. 11. 2017). Podle článku III. bodu 4 smlouvy o půjčce, se příslušenstvím půjčky pro účely této smlouvy rozumí úroky z půjčky a úroky z prodlení. V článku IV. bodu 2 smlouvy o půjčce bylo ujednáno, že nebudou-li úroky z půjčky uhrazeny v den splatnosti, hledí se na ně jako na novou půjčku věřitele dlužníku (ve smyslu zkratky zavedené v úvodu smlouvy se dlužníkem rozuměli oba dlužníci), která se k témuž dni slučuje s dosavadní půjčkou, tj. připočítává se k jistině dosavadní půjčky a stává se její součástí. Tato nová půjčka sleduje veškeré ostatní podmínky, které náleží dosavadní půjčce s tím, že novou výši dluhu věřitel může promítnout do nové výše splátek nebo zvýšení počtu splátek.

20. Dlužníci přestali půjčku splácet v únoru 2008 a celý dluh se stal splatným včetně budoucích úroků z půjčky.

21. Insolvenční řízení na majetek dlužníků bylo zahájeno dne 22. 7. 2019.

22. Usnesením ze dne 23. 7. 2019, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužníků a povolil jim oddlužení.

23. Žalobce (který pohledávky vzniklé ze smlouvy o půjčce nabyl od původního věřitele smlouvou o postoupení pohledávek ze dne 14. 10. 2011) přihlásil (podáním datovaným 20. 9. 2019) do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníků (mimo jiné) jako nepodřízenou pohledávku č. 2 v celkové výši 272.914 Kč, sestávající z části jistiny (ze smlouvy o půjčce) ve výši 143.963 Kč vzniklé kapitalizací smluvního úroku (splatné 8. 2. 2008) a z příslušenství ve výši 128.951 Kč tvořeného zákonným úrokem z prodlení z částky 143.963 Kč za dobu od 9. 2. 2008 do 23. 7. 2019.

24. Podle zprávy o přezkumu (ze dne 4. 10. 2019, B-2) byla pohledávka č. 2 zjištěna co do pravosti a výše, žalovaný však popřel pořadí pohledávky, maje za to, že u částky 143.963 Kč jde ve výši 127.983 Kč o pohledávku podřízenou podle § 172 odst. 2 insolvenčního zákona, stejně jako u částky 128.591 Kč (příslušenství). Vyšel přitom z toho, že jako nepodřízenou nelze uplatnit částku vyšší než 150.000 Kč (výše pohledávky z titulu půjčky v době jejího vzniku), přičemž neuhraný zbytek jistiny původní půjčky (149.622 Kč) přihlásil žalobce do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníků (jako nepodřízenou pohledávku č. 1) s příslušenstvím ve výši 134.020 Kč tvořeným zákonným úrokem z prodlení z částky 149.622 Kč za dobu od 9. 2. 2008 do 23. 7. 2019 (takže nepodřízenou u pohledávky č. 2 je jen částka 15.980 Kč).

25. Usnesením ze dne 17. 12. 2019, insolvenční soud (mimo jiné) schválil zprávu o přezkumu a schválil oddlužení dlužníků plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

26. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona (ve znění, jež od zahájení insolvenčního řízení nedoznalo změn) a zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“):

§ 172 (insolvenčního zákona)

(1) Po úplném uhrazení všech pohledávek, kterých se týká insolvenční řízení, s výjimkou pohledávek uvedených v § 170, lze v insolvenčním řízení uhradit rovněž podřízené pohledávky a pohledávky společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo v družstvu.

(2) Podřízenou pohledávkou je pohledávka, která má být podle smlouvy uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky případně ostatních pohledávek dlužníka, zejména je-li vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka; za podřízenou pohledávku se považuje také pohledávka z podřízeného dluhopisu podle zvláštního právního předpisu. Je-li způsobem řešení úpadku oddlužení, za podřízené pohledávky se s výjimkou pohledávek uvedených v § 170 považují také úroky, úroky z prodlení a poplatky z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů a smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání, ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku.

(3) Podřízené pohledávky se postupem podle odstavce 1 uspokojují v závislosti na dohodnuté nebo stanovené míře jejich podřízenosti; jinak se uspokojují poměrně. Jako poslední se vždy uspokojují pohledávky společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo v družstvu, a to poměrně.

(4) Pohledávky společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo v družstvu se v insolvenčním řízení neuplatňují, ale pouze se oznamují insolvenčnímu správci, který vede jejich evidenci.

§ 488 (obč. zák.)

Závazkovým vztahem je právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost splnit závazek.

27. Spor o to, zda věřitelem přihlášená pohledávka (její část) je pohledávkou podřízenou, se v insolvenčním řízení řeší (jak dokládá i tato věc) jako incidenční spor uvedený v § 159 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona, konkrétně jako spor o pořadí pohledávky (§ 195 insolvenčního zákona). Přitom platí, že v incidenčním sporu o (jen) určení pořadí pohledávky se insolvenční soud zabývá pouze okolnostmi rozhodnými pro posouzení správnosti uplatněného pořadí pohledávky, bez zřetele k tomu, zda spornou je i existence nebo výše této pohledávky. Skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodu vzniku pohledávky, nebo důvodu jejího možného zániku, anebo důvodu, pro který se stala soudně nevymahatelnou, případně pro posouzení (určení) správné výše pohledávky, jsou vyhrazeny sporu o určení pravosti nebo výše pohledávky; srov. obdobně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2020, sen. zn. [29 ICdo 48/2020](#), uveřejněný pod číslem 109/2020 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 109/2020“).

28. V [R 48/2018](#) Nejvyšší soud vysvětlil, že tam, kde se před rozhodnutím o úpadku dlužníka stala [podle dohody účastníků smlouvy o půjčce (nebo smlouvy o úvěru)] pro prodlení dlužníka s hrazením dohodnutých splátek půjčky (splátek úvěru) splatnou celá dosud neuhrazená část půjčky (úvěru) i s

dohodnutými úroky z půjčky (z úvěru) za celou dobu, po kterou měla být půjčka (úvěr) splácena, a takto kapitalizovaný úrok se stal součástí nesplacené jistiny, již nelze onu novou „jistinu“ poměřovat pravidly vázícími se k oněm úrokům (k příslušenství) jednoduše proto, že takového příslušenství zde již není. Srov. dále obdobně i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2020, sen. zn. [29 ICdo 36/2018](#), uveřejněný pod číslem 12/2021 Sb. rozh. obč., i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2021, sp. zn. [29 Cdo 2454/2019](#), uveřejněný pod číslem 54/2022 Sb. rozh. obč.

29. Výkladem § 172 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona se Nejvyšší soud poprvé zabýval v rozsudku ze dne 28. 4. 2022, sen. zn. [29 ICdo 73/2020](#). V něm dovedl, že úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů a smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání, jsou ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku podřízenými pohledávkami ve smyslu označeného ustanovení i tehdy, jde-li o příslušenství nebo o smluvní pokutu vzešlé z prodlení s úhradou veřejnoprávní pohledávky, včetně pohledávky z titulu dluhu na pojistném na veřejné zdravotní pojištění. Na druhé straně ovšem Nejvyšší soud při zdůraznění obecné zásady stálosti (konstantnosti) pojmosloví v právním předpisu (srov. v literatuře např. Knapp, V.: Teorie práva, 1. vydání, Praha, C. H. Beck 1995, str. 125, a v judikatuře např. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2014, sp. zn. [29 Cdo 902/2012](#), uveřejněný pod číslem 19/2015 Sb. rozh. obč.) vysvětlil, že pojmem obsaženým v § 172 odst. 2 větě druhé insolvenčního zákona nelze dát jiný (širší) význam než ten, jenž stejným výrazům přiznával insolvenční zákon před účinností novely insolvenčního zákona, jejímž prostřednictvím se pravidlo v tomto ustanovení formulované stalo součástí insolvenčního zákona [šlo o zákon č. 31/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony]. V rozsudku ze dne 15. 6. 2022, sen. zn. [29 ICdo 74/2021](#), pak Nejvyšší soud doplnil, že výčet podřízených pohledávek obsažený v ustanovení § 172 odst. 2 větě druhé insolvenčního zákona je výčtem taxativním.

30. K závěrům obsaženým v rozsudku sen. zn. [29 ICdo 73/2020](#) se Nejvyšší soud posléze přihlásil v rozsudku ze dne 19. 7. 2022, sen. zn. [29 ICdo 43/2021](#), shrnuje tamtéž, že je-li příslušenstvím daňové pohledávky úrok z prodlení, pak neexistuje žádný důvod, pro který by takové (ustanovením § 172 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona výslovně označené) příslušenství nemohlo být podřízenou pohledávkou jen proto, že jde o příslušenství pohledávky veřejnoprávní. Jen z toho, že (případně) nejde o pohledávku vyloučenou z uspokojení v insolvenčním řízení ve smyslu § 170 písm. d/ insolvenčního zákona, neplyne, že by nemohlo jít o pohledávku podřízenou podle ustanovení § 172 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona.

31. Již z výše řečeného se podává, že dovolání není opodstatněné ohledně částky 127.983 Kč, představující (další) jistinu půjčky vzniklou kapitalizací smluvního úroku (část pohledávky P5-2 přihlášené do insolvenčního řízení ve výši 143.963 Kč). Potud totiž nejde ani o smluvní pokutu, ani o některé z příslušenství v onom ustanovení vypočtených (nejde o úroky, o úroky z prodlení, nebo o poplatek z prodlení).

32. Zbývá určit, jak je tomu s příslušenstvím pohledávky č. 2 (P5-2) ve výši 128.951 Kč (P5-2.1) představovaným konkretizovaným úrokem z prodlení z jistiny pohledávky č. 2 (P5-2), tedy z částky 143.963 Kč. K tomu Nejvyšší soud především vylučuje, že by slova „jistina přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku“ mohla být interpretována jako „okamžik vzniku původního závazkového

vztahu“ (jak nesprávně mínil insolvenční soud i dovolatel). Obsahová odlišnost pojmů „pohledávka“ a „závazkový vztah“ pro předmětnou smlouvu o půjčce (a pohledávky z ní vzešlé) plyne přímo z dikce § 488 obč. zák. K významovému rozdílu obou pojmů srov. v literatuře pro dobu do 31. prosince 2013 např. Knapp, V. a kol.: Občanské právo hmotné. Svazek II., 1. vydání, Praha, CODEX 1995, str. 50 až 54, a pro dobu od 1. ledna 2014 např. Hulmák, M., a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, str. 2 až 4].

33. Neexistuje rovněž žádný rozumný důvod, pro který by pro účely posouzení, zda v této části jde o pohledávku podřízenou ve smyslu ustanovení § 172 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona, měl být zákonný úrok z prodlení (P5-2.1) poměřován s jinou jistinou [s jistinou pohledávky č. 1 v době jejího vzniku (P5-1)] než s tou, k níž se onen zákonný úrok z prodlení váže [s jistinou pohledávky č. 2 v době jejího vzniku (P5-2)].

34. Jinak řečeno, jestliže v průběhu závazkového vztahu založeného smlouvou o půjčce vznikla vedle pohledávky představované půjčenou částkou i další pohledávka představovaná kapitalizovaným úrokem, jenž se v souladu s ujednáním smluvních stran stal novou jistinou (novou půjčkou), pak pro účely posouzení, zda a v jakém rozsahu je zákonný úrok z prodlení s úhradou nové jistiny (nové půjčky) podřízenou pohledávkou ve smyslu ustanovení § 172 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona, je určující výše nové jistiny (nové půjčky) v době jejího vzniku.

35. S přihlédnutím k tomu, že v době svého vzniku činila jistina pohledávky č. 2 částku 143.963 Kč (P5-2), je odtud zřejmé, že zákonný úrok z prodlení ve výši 128.951 Kč (P5-2.1) nepřevyšuje výši jistiny přihlášené pohledávky č. 2 (P5-2) v době jejího vzniku, takže ani v této části nejde o podřízenou pohledávku.

36. Tento závěr s sebou nese konečné posouzení podaného dovolání jako neopodstatněného. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).

37. Výrok o nákladech dovolacího řízení se opírá o ustanovení § 202 odst. 1 věty první insolvenčního zákona, ve spojení s ustanovením § 243c odst. 3, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když dovolání žalovaného bylo zamítnuto, avšak ve sporu o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení proti insolvenčnímu správci.